

מיכתבים

מוכן להוציא את כל הצירים והברגים מהדלתות.
כאין ברירה שילמנו ולמחרת בררתי בחנות: עשרה שקלים היה הרבה יותר מדי, לוא רצינו לקנות כמות כפולה של ברגים וצירים.

אסף דקל, פתח-תקווה

המסוק והמציאות

על מיספר המבקרים בתערוכת ה-40 ("תשקיף", העולם הזה 22.6.88)
מזור, אך כאותו יום שבו הופיע גליון העולם הזה, שבו פורסם שאין ביקוש לתערוכת ה-40 ומעידים על כך מיגרשי-החנייה הריקים, הודיע המסוק של קוני ישראל. בשעה 17:00, את ההיפך הגמור. וכך מדי יום ביומו.

פיסלייתנועה בתערוכת ה-40
מיגרשי-חנייה ריקים? ההיפך הנמורו

יחסים מגיעים לתערוכת ה-40 בין 28 ל-35 אלף איש. וחבל שקוראי העולם הזה, שהיו בתערוכה וראו כמו עיניהם את המוני ישראל, יחשבו שהעולם הזה מנותק מהמציאות.

שולי לסינג

דוברת תערוכת ה-40. תל אביב

דברי העולם הזה התייחסו לימים ה-ראשונים של התערוכה. לאחר-מכן אכן השתנה המצב לטובה.

הכל ער הקול

על דיעה אחרת ("הקול הבלונדי של ריקי גל", "בפנוכו", העולם הזה 8.6.88)

הרגשתי היא שלמבקרת העולם הזה יש חשבון עם מתי כספי (ציטוט: "איר אפטר לבטא אהבה בקולו המרגיז של מתי כספי... הפעם דהף את קולו הרועד-מתבגר לתקליט של ריקי גל"). אני, למשל, אוהב מאוד את קולו של כספי. **גיל תמיר**, ניר-יצחק.

עליית הצבר

על הצלחתו של אמרגן (העולם הזה 15.6.88)

הריני להודיעכם כי מאז עזב סכיון צבר את מישרדו של שלמה צח ופתח מישרד משלו, הכולל ייצוג האמנים אילנית, יזהר כהן, אלי לוזון והפקה של תקליטים וקלטות, חלה עלייה בפעילותו ובהכנסותיו. **משה אהרוני**, תל-אביב

העולם הזה שמח על הצלחת עסקיו של האמרגן צבר.

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458.
בשעת הצורך ניתן גם לפנות בט"לפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 245242-3-972. מנוי 2009, ובטלסק — RMYM IL 341667.

(המשך מעמוד 3)

ולפולטינים ("דף חדש", העולם הזה 22.6.88)

נתן ז' מספר על הפגישות שקדמו לחתימת חוזה-השלום בין משכילים ישראלים ופלסטינים ומעיר, כבדרך אגב, כי לשונם המשותפת של דוברי העברית (הישראלים) ודוברי הערבית (הפלסטינים) היתה הלשון האנגלית. וכאן קבור אחד הכלבים הרבים ביחסים בין שני העמים. כלב שבו פגשתי כבר בימים הראשונים של הפגישה המחודשת עם הפלסטינים בקיץ 1967.

אני דובר ערבית רוטה, אבל כאשר פניתי לסוחרים ערביים בעיר העתיקה של ירושלים (בימי בהלת-הקניות הגדולה) הם הקפידו, ללא יוצא מן הכלל, לענות לי באנגלית. זאת תופעה מגוחכת ומצערת. לא ייגרע דבר

במקורות שלנו בולט מיקרהו של נבות היוזע"אלי (כרם היה לצבות...) שגורן למוות על-ידי שופטיה של איזבל המלכה, מפני שהמרה בכרם. לכן היה המאבק לרמוקרטיה, שנערך באירופה במשך מאות בשנים, כרוך גם במאבק על זכותו של אדם, להישפט על-ידי בני מעמדו. איכרים ישפטו איכרים, בורגנים ישפטו בורגנים. בעיקבות מאבק ממושך זה התגבשה שיטת חברה-מושבעים. המושבעים הם הקובעים אם הג"אשם אשם, אם לאו. השופט המיקצועי גוזר את דינו על פי החלטת המושבעים. אף שהתקופה הפיאודלית חלפה מזמן, נשארה השיטה על כנה, ובעולם האנגלו-סאכסי רואים בה גם היום נכס יקר, חלק בלתי-נפרד של אורח-החיים הרמוקרטי.

בארץ לא הנהיגו הבריטים את השיטה הזאת. היתה לכך סיבה פשוטה: פלשתינה (א"י) היתה ארץ קולוניאלית, הכפופה לדיקטטורה של הנציב העליון. הבריטים רצו לשמור בידיהם את הזכות לשפוט את נתניהם. הם לא היו מוכנים כי הנת"נים הקולוניאליים ישפטו את עצמם.

עם קום המדינה, לא השתנתה השיטה. המיש"פנטים הישראליים, שחונכו על ברכי השיטה שהיתה קיימת בארץ, רגלו במשך קיומה. בעיניי הם, שופט מיקצועי, שאינו כפוף לרגשות, עדיף על סתם-אזרחים, שפרקליט דמגוגי יכול להשי"פיע עליהם לכאן ולכאן. נראה לי שזוהי גם כיום דעתם של כמעט כל המישפטנים בארץ, ובכללם הכתבת שלנו לענייני-מישפט, עורכת-הדין איל"נה אלון.

לי יש מדי-פעם הרהורי-כפירה. איני בטוח בנחיתות שיטת-המושבעים.

יש הסבורים כי הרמה של השופטים בארץ יור"דת, בייחוד בדרגים הנמוכים, וכי חדרו למיקצוע אנשים ונשים שאין עור לסמוך בעיניים עצומות על איתנותם המוחלטת מול פני דעת-הקהל. אם הבריטים, בעלי המסורת המישפטית המפוארת והארוכה, מוצאים לנכון להעמיד לצד השופטים את המושבעים, מדוע נסמך אצתנו בעיניים עצומות על חוסנם המיקצועי של כל השופטים, עד האחרון שבהם? והרי השיטה הקיימת מחייבת חוסן כזה — לא אצל 90% של השופטים, וגם לא אצל 99%, אלא אצל 100%!

איני בא להסיף עתה לשינוי השיטה, אלא רק לעורר מחשבה על כך. ובניתיים נמשך, מדי פעם, מעל עמודים אלה, להפוך אותך למושבע, ולהציג לך מיקרים אמיתיים לשפטיה.

איסור

ניעור

אחרי שפירסמנו את דבריו של ארז, בנו של מוטקה קידר, ניעור איסר ("איסר הקטן") הראל, מי שהיה הממונה על שרותי-הביטחון בימי ויז' בנגוריון. הוא אמר כי "פרשת מוטקה קידר מועזת ומבישה בחוסר-מוסריותה. משום-כך לא פורסמה עד היום".

ברגע הראשון חשבתי שכונתו של איסר היא שהחזקת אדם במעצר בחשאי, בכידור מוחלט, בלי זהות ובלי שם, במשך שנים ארוכות, בלי מישפט ובלי להודיע לבני-מישפחתו, היא דבר מחפיר ובלתי-מוסרי. אך איסר, כך מסתבר, התכ"ן וזן למעשי של מוטקה עצמו.

אחרי שעברו 30 שנה ויותר, האם לא הגיע הזמן להתייך את פירסום הפרשה, כדי שהאזרח ישפוט? האם יתכן כי במדינה דמוקרטית יישמר כסוד עניין ששרותי-המדינה אחראים לו, ושהביא למעצר כזה, המתאים למישטר טוטאליטרי? מדוע שלא יניחו לך לשפוט גם בפרשה זו?

א. א. א. א.

קיא י'י.

בשבוע שעבר עשינו ניסיון שנראה לנו מעניין.

רצינו להתווכח על פסק דינו של השופט אורי שטרומן, שדן לשישה חודשים של שרות ציבורי, מתגלה אשר ידה למוות במפגין ערבי צעיר. אך מתווכחים על פסק-דין? עמוס קינן נחקר כאשמת "יולות בית-המישפט" (בעברית גורמ"לית: יולול בבית-המישפט) כאשר הביע את דעתו על פסק-דין זה, כסגנון הבוסה האופייני לו.

כאשר קראתי את פסק-דינו של שטרומן, היה לי רעיון: מדוע לא להניח לקורא עצמו לשפוט?

תהיה הדיעה על מסך נתן של שטרומן נחמדה, א"אפשר היה ל"ולול בכוסר-ההגנות שלו. הוא ניתח את הנסיבות העובדתיות של המיקרה בבהירות הר"אוייה לציון. עדיף פסק-דינו היה, למעשה, ת"ר אור ברור של נסיבות אלה.

כשיש כל הנסיבות, וכשיש ניתוח של הע"דמות — הרי כל אדם סביר יכול להגיע בעצמו למסקנה סבירה.

על כן פירסמנו את כל פסק-הדין וגורו-הדין, והצענו לך "לשפוט בעצמך".

חבל שלא ביקשתי ממך להמציא לנו כאופן רחוף את מסקנותיך. כי בינתיים ישב גם בית-המישפט העליון על המדוכה. למחרת פירסום הגליון שלנו, ובו ההומנה לשופט, פירסם בית-המישפט העליון את תוצאות הדיעורו. הגאשם ניסן בדיירמיון אישגוייב נידון לשלוש שנות"אדם מחויב קנה-מדינה שונה מזה שבו השתמש השופט המחויב בכבד, אורי שטרומן.

אם הגעת גם אתה לאותה המסקנה, וגורת בליבך גור-דין דומה, הרי יש לך הסיפוק שכיוונת לדעת גדולים.

אתה

המושבע!

מבאן אפשר להגיע לשאלה נרחבת יותר. למעשה הצענו לך למלא תפקיד שאותו ממלא נאמרות האנגלו-סאכסיות חברה-מושבעים.

חיות שנבחרה באקראי, ושעליה להחליט אם הנא"שם אשם או זכאי, לאור העדויות שהובאו לפניו. תודות לאדיסוף סדרות-טלוויזיה על ענייני פלי"לים, נהירה השיטה גם לקהל הישראלי.

השיטה של חברה-מושבעים מושרשת עמוק במסורת האנגלו-סאכסית. היא מבוססת על כמה הנחות. בין השאר:

● אין צורך בהשכלה מישפטית, אלא רק בש"כל הישר בלבד, כדי להחליט אם העדויות שהוב"או לפני בית-המישפט מוכיחות מעבר לכל ספק סביר את אשמתו של הנאשם.

ציון מספר, העולם הזה